

نقش حافظه آشکار و حافظه ضمنی در افراد مبتلا به لکنت

*گلاویژ کریمی جوان^۱، دکتر رضا نیلی پور^۲، دکتر حسن عشایری^۳، فریبا یادگاری^۴، دکتر مسعود کریملو^۵

چکیده

هدف: لکنت یکی از شایع‌ترین اختلالات گفتاری است. با این وجود علت آن به درستی مشخص نیست. آسیب عملکردهای شناختی همچون حافظه هیجانی و توجه یکی از عوامل مهم آن به شمار می‌رود. در این تحقیق بعنوان هدف اصلی، عملکرد حافظه آشکار و حافظه ضمنی بین افراد مبتلا به لکنت و افراد عادی مورد مقایسه قرار گرفته و همچنین بصورت جنبی میزان اضطراب و افسردگی در این دو گروه مقایسه شده است.

روش بررسی: این مطالعه از نوع تحلیلی مورد - شاهدهی می‌باشد. تعداد ۳۰ نفر افراد مبتلا به لکنت به عنوان آزمودنی با انتخاب هدفمند از نمونه‌های در دسترس و مراجعه‌کننده به کلینیک‌های گفتار درمانی تهران و ۳۰ نفر افراد عادی به عنوان گروه شاهد از طریق هم‌متاسازی با گروه مورد بر اساس سن، جنس، تحصیلات و دوز بانگی مورد مقایسه قرار گرفتند. برای بررسی عملکرد حافظه آشکار از آزمون «یادآوری نشانه‌ای» و برای بررسی عملکرد حافظه ضمنی از آزمون «تکمیل کردن ریشه واژه» و برای سنجش میزان اضطراب و افسردگی افراد از پرسشنامه سلامت عمومی (GHQ ۲۸) استفاده شد. سپس متغیرهای تعداد واژه‌های با بار عاطفی مثبت و منفی در حافظه آشکار و حافظه ضمنی و نیز نمره میزان اضطراب و افسردگی با استفاده از آزمونهای آماری تی مستقل، تی زوجی، من ویتنی و ویلکاکسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که افراد مبتلا به لکنت واژه‌های با بار عاطفی مثبت در حافظه آشکار را به طور معنی داری نسبت به افراد عادی کمتر بازشناسی می‌کنند. همچنین افراد مبتلا به لکنت در آزمون‌های حافظه آشکار و حافظه ضمنی، واژه‌های با بار عاطفی منفی را بیشتر از واژه‌های با بار عاطفی مثبت بازشناسی می‌کنند ($P < 0/05$). علاوه بر این مشخص شد که میزان اضطراب افراد مبتلا به لکنت به طور معناداری بیشتر از افراد عادی بود ($P < 0/001$)، همچنین میزان افسردگی افراد مبتلا به لکنت بیشتر از افراد عادی بود ولی تفاوت آنها معنادار نبود ($P > 0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به نقش عملکردهای شناختی از جمله حافظه هیجانی در برنامه‌ریزی حرکتی گفتار و مشاهده تفاوت در عملکرد حافظه هیجانی مثبت و منفی بین افراد لکتی و عادی در این مطالعه، به نظر می‌رسد که توجه به مقوله حافظه هیجانی در باز توانی افراد مبتلا به لکنت می‌تواند مؤثر واقع شود.

کلید واژه‌ها: لکنت / حافظه آشکار / حافظه ضمنی / واژه‌های با بار عاطفی مثبت / واژه‌های با بار عاطفی منفی / حافظه هیجانی

- ۱- کارشناس ارشد گفتاردرمانی، عضو هیئت علمی دانشکده توانبخشی تبریز
- ۲- دکترای زبان شناسی، استاد دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۳- دکترای عصب روانشناسی، استاد دانشگاه علوم پزشکی ایران
- ۴- کارشناس ارشد گفتاردرمانی، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۵- دکترای آمار حیاتی، استادیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تاریخ دریافت مقاله: ۸۵/۱۰/۱۵

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۶/۲/۱۷

*آدرس نویسنده مسئول:

تبریز، خیابان ولی عصر، خیابان توانیر شمالی، دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی تبریز، گروه گفتاردرمانی
تلفن: ۰۴۱۱-۳۳۱۱۳۹۲

*E-mail: gelavizh2003@yahoo.com